

REPUBLICA MOLDOVA
RAIONUL NISPORENI
CONSILIUL SĂTESC GROZEȘTI

MD - 6427, satul Grozești, raionul Nisporeni
Tel : (0264 - 43) 2-36 , (0264 - 43) 6-68 , (0264 - 43) 2-38 -fax
Primaria.Grozești@gmail.com
WEB : grozești.sat.md

PROIECT

DECIZIE nr. 7 / 6

din 12 decembrie 2024

s. Grozești

**“ Cu privire la asigurarea transparenței decizionale
în autoritățile administrației publice locale
a satului Grozești “.**

În scopul analizei de impact și a nivelului de asigurare a principiului transparenței decizionale și respectării intereselor societății de către autoritățile administrației publice locale ;

Ținând cont de :

- Nota informativă a secretarei consiliului local privind asigurarea transparenței decizionale în autoritățile administrației publice locale a satului Grozești ;
- Avizul Comisiei pentru învățământ, protecție socială, sănătate publică și Muncă, cultură, tineret și sport și culte ;

În conformitate cu :

- Art. 14, p.(2), lit (z) din Legea privind administrația publică locală Nr. 436 / 2006 ;
- Regulile interne de organizare a procedurilor de asigurare a transparenței în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor Consiliului local Grozești prin Decizia nr. 3 / 9 din 22 aprilie 2016 ;
- Planul de dezvoltare a capacității administrative a autorităților administrației publice locale a satului Grozești pentru perioada 2021– 2026 , aprobat prin Decizia Nr.1 / 4 din 23.03.2021, Consiliul local,

DECIDE:

1. Se ia act de Raportul pentru anul 2024 privind transparența în procesul decizional .
(anexa nr. 1 , nr. 2 și nr.3) .
2. Se obligă participanții la procesul decizional desfășurat în autoritățile administrației publice ale s. Grozești să respecte cerințele legal stabilite privind transparența în procesul decizional și să le aplice în modul corespunzător, ținând cont de domeniul lor de aplicare.
3. Autorii proiectelor de decizii, care cad sub incidența procedurilor privind transparența decizională, vor prezenta în termenii și modul stabilit materialele respective secretarului Consiliului pentru organizarea și desfășurarea ședințelor Consiliului local și pregătirea raportului anual:
 - proiectele de decizii cu raportul primăriei;
 - nota informativă la proiectul de decizie cu materialele aferente după caz ;
 - raportul de expertiză anticorupție a proiectului de decizie ;
 - sinteza recomandărilor recepționate în cadrul consultărilor publice;
 - rapoartele anuale cu privire la transparența în procesul decizional.
4. Se pune în responsabilitatea secretarei Consiliului local elaborarea și publicarea Raportului anual privind transparența decizională nu mai târziu de sfârșitul trimestrului I al anului următor anului de referință.
5. Controlul asupra executării prezentei decizii revine primarului s. Grozești și Comisiilor consultative de specialitate ale Consiliului local.

AU VOTAT : Pro- , Contra - , Abținuți -

Autor :
Croitoru Nicolae , primar
Tel : (0264 - 43) 2-38, Primaria.Grozești@gmail.com

Contrasemnat :
Secretarul Consiliului

Svetlana Mitrofan

RAPORT
**cu privire la asigurarea transparenței decizionale în autoritățile administrației
publice locale a satului Grozești în anul 2024**

Prezentul Raport de autoevaluare a activității este motivat de necesitatea pentru o evaluare a activității puterii locale legislative și executive întru asigurarea transparenței decizionale în anul 2024

Conform Legii nr. 436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală :

Autoritățile administrației publice locale a satului Grozești sunt constituite și activează pe teritoriul satului pentru promovarea intereselor și soluționarea problemelor colectivităților locale:

primar - autoritate reprezentativă a populației unității administrativ-teritoriale și executivă a consiliului local, aleasă prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat;

primărie - structură funcțională care asistă primarul în exercitarea atribuțiilor sale legale;

consiliu local - autoritate reprezentativă și deliberativă a populației unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi sau al doilea, aleasă în vederea soluționării problemelor de interes local;

Pentru a monitoriza progresul capacităților APL Grozești , Consiliul local a aprobat Regulile interne de organizare a procedurilor de asigurare a transparenței în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor Consiliului local Grozești , raionul Nisporeni prin Decizia nr. 3 / 9 din 22 aprilie 2016 și Planul de dezvoltare a capacității administrative a autorităților administrației publice locale a satului Grozești, raionul Nisporeni, pentru perioada 2021– 2026 prin Decizia Nr.1 / 4 din 23.03.2021.

Scopul general este de a asista autoritatea locală să-și evalueze în mod obiectiv, sistematic și calitativ propriile activități vizînd asigurarea transparenței decizionale .

Ce reprezintă transparența în procesul decizional ?

Din punct de vedere legal, **transparența** reprezintă *oferirea, în vederea informării în mod deschis și explicit, de către autoritățile publice a tuturor informațiilor privind activitatea lor și consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare și de adoptare a deciziilor.*

Prin **proces decizional** urmează a se înțelege *procedura de elaborare și de adoptare a deciziilor de către autoritățile publice.*

Făcând abstracție de la aspectele juridice, **transparența trebuie privită ca un instrument cheie pentru creșterea responsabilității, performanței și încrederii în administrația publică.**

Care sunt actele normative care conțin norme aplicabile pentru asigurarea transparenței în procesul decizional ?

Transparența, publicitatea și accesibilitatea sunt ridicate la **rang de principii ale activității de legiferare**, fapt, datorită căruia normele aplicabile pentru asigurarea transparenței în procesul decizional se conțin în cadrul mai multor acte normative.

Actul normativ de bază care reglementează transparența în procesul decizional este Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional.

Actul normativ subordonat legii care reglementează procedurile de asigurare a transparenței în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor este Hotărârea Guvernului nr. 967/2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional.

De asemenea, norme aplicabile de APL – uri pentru asigurarea transparenței în procesul decizional se conțin într-un șir de alte acte normative:

- Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative;
- Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern;
- Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală;
- Legea integrității nr. 82/2017;
- Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător;
- Hotărârea Guvernului nr. 23/2019 cu privire la aprobarea Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative.

Care autorități și persoane juridice de drept public și privat cad sub incidența legislației privind transparența în procesul decizional ?

Sub incidența legii privind transparența în procesul decizional cad autoritățile publice care elaborează proiecte de decizii și anume:

- (i) Parlamentul;
- (ii) Președintele Republicii Moldova;
- (iii) Guvernul;
- (iv) Autoritățile publice autonome;
- (v) Autoritățile administrației publice centrale de specialitate;
- (vi) Autoritățile unităților teritoriale autonome cu statut juridic special;
- (vii) Autoritățile administrației publice locale.

De asemenea, sub incidența legii cad și **persoanele juridice de drept public și privat care gestionează și utilizează mijloace financiare publice.**

Care este autoritatea care monitorizează respectarea de către autoritățile publice centrale a prevederilor Legii privind transparența în procesul decizional?

Cancelaria de Stat este autoritatea investită prin lege cu atribuția de monitorizare a respectării de către autoritățile publice centrale a prevederilor Legii privind transparența în procesul decizional.

Cancelaria de Stat elaborează anual rapoarte privind asigurarea transparenței în procesul decizional care sunt publicate pe propria pagină web.

Care acte cad sub incidența Legii privind transparența procesului decizional?

Legea privind transparența în procesul decizional operează cu noțiunea de „**decizie**” care este definită ca fiind *act juridic adoptat de autoritățile publice care cad sub incidența legii*.

Aceeași lege însă conține și o normă care specifică mai clar faptul că autoritățile publice vor consulta părțile interesate în privința proiectelor de **acte normative și acte administrative care pot avea impact social, economic, de mediu**.

Legea privind actele normative de asemenea conține unele reglementări și stabilește că *concomitent sau înainte de transmitere spre avizare, proiectul **actului normativ** este supus consultărilor publice în modul stabilit de Legea privind transparența în procesul decizional*.

Prin act normativ urmează se înțelege *actul juridic adoptat, aprobat sau emis de o autoritate publică, care are caracter public, obligatoriu, general și impersonal și care stabilește, modifică ori abrogă norme juridice, care reglementează nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice și (vi) care sunt aplicabile unui număr nedeterminat de situații identice*.

Care sunt etapele principale ale asigurării transparenței?

Legea privind transparența în procesul decizional prevede următoarele etape principale ale asigurării transparenței:

Informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei

Respectiva etapă constă în principal în publicarea unui anunț privind inițiativa de elaborare a deciziei. Anunțul urmează a fi publicat în termen de 15 zile lucrătoare după inițierea procesului de elaborare a deciziei.

Deși Legea prevede mai multe modalități de publicare a anunțului, cele mai comode sunt publicarea informației pe pagina web oficială a autorității publice și pe portalul particip.gov.md, precum și transmiterea informației prin intermediul poștei electronice ori expedierea scrisorilor.

Punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și desfășurarea consultărilor

Autoritatea publică Grozești asigură accesul la proiectele de decizii și la materialele aferente prin publicarea acestora pe pagina web oficială **WEB : grozesti.sat.md (informare generală)**, precum și prin intermediul poștei electronice ori expedierea scrisorilor (**informare direcționată**).

Anunțul privind organizarea consultărilor publice și materialele aferente sunt făcute publice cu cel puțin 15 zile înainte de definitivarea proiectului de decizie.

Recepționarea și examinarea recomandărilor părților interesate

Părțile interesate pot prezenta recomandări asupra proiectelor de decizii în termen de cel puțin 10 zile de la data mediatizării anunțului referitor la inițierea elaborării deciziei sau de la data mediatizării anunțului privind organizarea consultărilor publice.

Respectivul termen poate fi prelungit la solicitarea părților interesate.

Recomandările de regulă sunt transmise pe cale electronică în formă scrisă și sunt înregistrate de către autoritatea publică. Recomandările verbale sunt reflectate în procese-verbale.

Recomandările se examinează de către autoritatea responsabilă de elaborarea proiectului de decizie care decide asupra acceptării sau respingerii fiecărei recomandări în parte, sistematizându-le într-o sinteză sub formă de tabel, care se afișează pe pagina web oficială a autorității publice și care ulterior se va transmite spre examinare autorității competente împreună cu proiectul de decizie.

Informarea publicului referitor la deciziile adoptate

Ulterior adoptării deciziilor, autoritățile publice asigură accesul la deciziile adoptate prin publicarea acestora în modul stabilit de lege, prin plasarea acestora pe pagina web oficială, prin afișarea la sediul lor într-un spațiu accesibil publicului și/sau prin difuzare în mass-media centrală sau locală, după caz, precum și prin alte modalități stabilite de lege .

Există careva proceduri suplimentare de asigurare a transparenței și de consultare a sectorului privat în procesul reglementării activității de întreprinzător?

În conformitate cu Legea nr. 235/2006, printre principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător se numără: principiul transparenței decizionale și transparenței reglementării activității de întreprinzător; principiul analizei impactului de reglementare.

Prin **analiza impactului de reglementare (AIR)** urmează a se înțelege *argumentarea, în baza evaluării costurilor și beneficiilor, a necesității adoptării actului normativ și analiza de impact al acestuia asupra activității de întreprinzător, inclusiv asigurarea respectării drepturilor și intereselor întreprinzătorilor și ale statului, precum și corespunderea actului scopurilor politicii de reglementare și principiilor de bază de reglementare a activității de întreprinzător.*

Cu alte cuvinte, analiza impactului de reglementare urmează a fi privită ca o analiză *ex ante* efectuată pentru proiectele de acte normative care au impact asupra activității de întreprinzător.

Legea nr. 100/2017 definește **analiza ex ante** ca fiind un *proces de identificare a problemei, stabilire a obiectivului, determinare a opțiunilor de soluționare a problemei ori de atingere a obiectivului și analiza impactului, efectelor sau consecințelor opțiunilor respective, cu scopul de a fundamenta un act administrativ care-i vizează.*

Rezultatele analizei funcționale vor reprezenta premise pentru elaborarea Planului de dezvoltare a capacităților Consiliului Local Grozești și Primăriei Grozești pentru următoarea perioadă și o eventuală consolidare a acestora.

Pe parcursul anului 2024 în conformitate cu dispozițiile de convocare emise de primarul s. Grozești, au fost pregătite, organizate și desfășurate 7 ședințe ale Consiliului local : 4 (patru) au fost desfășurate în mod ordinar.

În total au fost incluse în ordinea de zi a ședințelor Consiliului local 42 chestiuni. În rezultatul examinării proiectelor de decizie au fost adoptate de 41 decizii.

Ca informație – 1 chestiune.

Majoritatea deciziilor examinate și adoptate au fost de ordin financiar / bugetar – 16 decizii ; 13 - au avut un caracter ce ține activitatea administrației publice locale ; 4 decizii adoptate țin de reglementarea regimului funciar și activitatea în acest domeniu. Decizii : în diferite probleme privind patrimoniul public 2 decizii și construcții - 3, planuri de dezvoltare, planuri de activitate – 3 . (tabelul 1). Total : - 41 decizii.

Notificări ale Cancelariei de Stat în vederea abrogării pe motivul ilegalității - 0

Toate proiectele de decizie au fost examinate de comisiile de specialitate a Consiliului local.

Se profilează tradiția defectuoasă prin care Proiectele de decizii sunt elaborate în mare parte de către secretara consiliului .

În anul 2023 – 2024 s-a îmbunătățit oarecum situația în care Proiectele de decizii sunt elaborate de aparatul de lucru al autorității executive relativ independent, cu implicare minimă a secretarei consiliului. Partea slabă este, că aceste proiecte sunt unele tradiționale , care se aprobă anual, cum ar fi aprobarea Bugetului, impozitelor și taxelor, cadastrului funciar sau corectării erorilor din Titlurile de proprietate.

Dar cum APL în ultimii 5 ani n-a implementat nici un Proiect investițional și a etalat o lipsă totală de inițiativă , respectiv, funcționarii n - au fost puși în situația elaborării unor proiecte novative.

Consilierii Frațiunii PAS au prezentat 1 singur proiect separat pentru examinare în ședință , care n-a fost aprobat. Cealaltă fracțiune n-a prezentat nici o inițiativă legislativă.

În schimb , ei n - au participat la elaborarea lor împreună cu specialiștii din cadrul Primăriei pe nici unul din domeniile de activitate.

Toate actele administrative adoptate de către autoritatea deliberativă și executivă a APL Grozești au fost plasate pe portalul Acte Locale , respectiv, fiind, astfel, prezentate Oficiului Teritorial Ungheni al Cancelariei de Stat pentru control administrativ și de oportunitate. Oficiul a examinat în procedură de control administrativ toate deciziile adoptate

, procesele verbale ale ședințelor Consiliului local , dispozițiile emise de autoritatea executivă și alte acte financiare și funciare solicitate în acest sens. În rezultatul controlului administrativ efectuat, n- au parvenit Notificări ale Oficiului Teritorial al Cancelariei de Stat .

Pe parcursul perioadei vizate , anul 2024 , au fost emise și înregistrate în total **138** dispoziții ale Primarului, din ele cu caracter normativ/individual --- **34 și 104** dispoziții de personal. Ca raport comparativ anual aceste cifre sînt expuse în tabelul nr.3 .

Cît privește **asigurarea transparenței decizionale** , **APL Grozești** , dispune de cadru legal necesar pentru asigurarea unui proces decizional transparent și participativ, aprobând prin **Decizia nr. 3 / 9 din 22 aprilie 2016 - Regulile interne de organizare a procedurilor de asigurare a transparenței în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor Consiliului local Grozești** , însă acesta nu funcționează eficient la nivel local .

Cele mai importante abateri ale APL Grozești de la cerințele legale privind transparența în procesul decizional se referă la :

1. Primăria, deși informează despre inițierea elaborării unei decizii (etapa ex-ante), părțile interesate nu participă efectiv la etapa elaborării unui proiect de decizie, unde ar putea să promoveze propriul punct de vedere, vizând soluționarea problemelor cu care se confruntă în practică . Astfel, proiectele reprezintă mai degrabă viziunea APL dar nu și a cetățenilor.
2. Elaborarea proiectelor de decizii și dispoziții este lăsată preponderent în seama secretarului Consiliului , fapt ce contravine legislației în vigoare. Or, aceasta este misiunea primarului, funcționarilor din aparatul primarului și consilierilor și nicidecum a secretarului consiliului.
3. Proiectele de decizii ale autorităților administrației publice locale în 2024 au fost supuse consultărilor publice pentru a nu împiedică părțile interesate să formuleze propuneri și recomandări . Doar că se atestă o inertitate absolută a membrilor comunității.
4. Este foarte dificil de identificat persoana din cadrul primăriei, care să fie responsabilă de coordonarea procesului de consultare publică.

APL Grozești dispune de pagină web, dar nu există personal calificat și cu atribuții directe de plasare a actelor emise de APL cît și a unui șir întreg de informații în scopul facilitării accesului părților interesate la procesul de elaborare și adoptare a deciziilor de către APL. Din 3 funcționari publici e dificil de identificat o persoană, care să dispună de timp pentru această muncă.

Autoritățile administrației publice locale nu au resursele/mijloacele financiare, tehnice, umane pentru implementarea cerințelor legale privind transparența în procesul decizional. La stabilirea obligațiilor și responsabilităților ce țin de transparență pentru APL nu s-a prevăzut și asigurat statele de personal necesare cît și acoperirea financiară necesară îndeplinirii eficiente a acestor sarcini suplimentare.

Deși avem aprobate încă din 2022 în statele de personal funcții , precum IT – ist , specialist resurse umane, specialist achiziții publice etc . nu participă nimeni la concursurile de angajare.

5. APL Grozești are curențe la întocmirea și actualizarea listei detaliate a părților interesate, care vor fi anunțate prin toate modalitățile posibile referitor la examinarea proiectelor de acte normative ce îi vizează.
6. Primăria Grozești este restanțieră la prezentarea rapoartele cu privire la transparența în procesul decizional , astfel, secretarul Consiliului local este pus în imposibilitatea de a întocmi și a duce la cunoștința publicului a rapoartelor anuale privind transparența în procesul decizional.

Ce este de făcut ?

În anul 2024 nevoia de a crește și de a dezvolta capacitățile instituționale, financiare și umane ale autorităților administrației publice locale la realizarea cerințelor legale privind transparența în procesul decizional rămâne la fel de stringentă ca și în 2023. Dar, spre regret, soluția nu ține de APL Grozești în speță, dar de Parlamentul și Guvernul R. Moldova.

În contextul dat, trebuie de derulat reformele structurale, de continuat descentralizarea administrativă și financiară, de asigurat modernizarea serviciilor publice locale.

Fiecare autoritate publică trebuie să aibă dreptul și posibilitatea financiară de a avea în statele de personal un coordonator instruit penstru asigurarea procesului de consultare publică din autoritatea respectivă .

Pentru ca transparența decizională la nivel local să fie implementată eficient este necesar să funcționeze corespunzător sistemul de achiziții publice, sistemul de distribuire a fondurilor, sistemul finanțelor publice locale, instituția proprietății publice, sistemul justiției și alte domenii ce intercalează și influențează transparența procesului decizional.

Este necesară educarea și cointeresarea cetățenilor comunității locale referitor la dreptul lor la informare, consultare, participare în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor locale, fapt ce va duce la o reală democrație participativă.

La nivel local, la moment, este necesar de insistat pe implementarea Planului de dezvoltare a capacității administrative a autorităților administrației publice locale a satului Grozești în măsura în care o putem face, reeșind din posibilitățile umane , financiare și instituționale locale .

La final, reeșind din evaluarea prezentată azi , sper, că a-ți realizat încă odată faptul, că de munca Dumneavoastră, de străduința cu care rezolvați, în fiecare zi, problemele și adresările cetățenilor, depinde bunăstarea lor, starea de spirit și senzația de siguranță pe care o au aceștia trăind în localitatea noastră . Munca tuturor funcționarilor publici este necesară și importantă pentru oameni, de la gândirea și elaborarea politicilor publice, menite să ofere soluții

sistemice pentru dezvoltarea fiecărui domeniu , până la implementarea acestor politici și asigurarea bunei administrări a treburilor publice până și în cele mai mici probleme.

Funcția publică , cea de demnitate publică și cea de ales local nu este o sarcină ușoară, iar practicarea ei cu profesionalism și integritate, în condițiile actuale dificile , de reforme interminabile , este crucială pentru modernizarea vieții din țara și din localitatea noastră.

În final, vin să mulțumesc Consiliului local, primarului satului și tuturor funcționarilor publici pentru munca depusă, pentru colaborare , intenția de a schimba lucrurile în bine în comunitatea noastră .

Vin să Vă asigur , că sunteți deosebit de importanți pentru societate .

Secretara Consiliului local

Svetlana MITROFAN

Anexa nr. 2

la Decizia nr. 7 / 6
din **12. 12. 2024**

**Raportul pentru anul 2024
privind transparența în procesul decizional
desfășurat în autoritățile administrației publice ale s. Grozești**

	Acțiuni	2024			Note:
1.	Nr. deciziilor adoptate pe parcursul anului 2023	- adoptate 42 decizii;			- după adoptare publicate 42 decizii pe WEB : <u>grozesti.sat.md</u> și afișate pe panourile informaționale (etaj I) din sediul Primăriei;
2.	Nr. total al recomandărilor recepționate în cadrul procesului decizional	- recepționate 0 recomandări;			Nu au parvenit recomandări
3.	Nr. întrunirilor consultative, dezbaterilor publice și ședințelor publice organizate	- desfășurate 7 ședințe publice ale Consiliului local ; - desfășurate 15 ședințe publice ale comisiilor consultative; - desfășurate întâlniri cu cetățenii pe sectoare - 0 - organizate dezbateri publice - 0			- redactate 7 procese verbale ale ședințelor Consiliului local; - elaborate 63 avize ; - plasate pe site-ul oficial – WEB : grozesti.sat.md 42 proiecte de decizii
4.	Ședințe ale Comisiilor consultative ale Consiliului	Comisia pentru buget , economie , finanțe și patrimoniul public	Comisia pentru învățământ, protecție socială, sănătate publică și muncă , cultură, tineret și sport și culte	Comisia pentru agricultură , construcție și industrie, protecția mediului , amenajarea teritoriului și resurse funciare :	
		6	4	5	
5.	Elaborate Avize ale Comisiilor	22	15	20	

	consultative ale Consiliului				
	Proiecte de decizie înaintate de către consilieri/ fracțiuni / Comisii de specialitate	1	0	0	
7.	Nr. cazurilor în care acțiunile sau deciziile au fost contestate pentru nerespectarea Legii cu privire la transparența în procesul decizional și sancțiunile aplicate pentru încălcarea ei.	- contestate – 0			

Secretara Consiliului local

Svetlana MITROFAN

**Anexa nr. 3
la Decizia nr. 7 / 8
din 12. 12. 2022**

Tabelul 1

Ședințele Consiliului local Grozești .

Raport în cifre pentru anul 2024

Data desfășurării ședinței	Nr. ședinței	Întrebări incluse în ordinea de zi	Decizii examinate pe domenii							Total decizii examinate	Note / decizii / informații
			Buget și finanțe	Patrimoniu public	funciar	APL	Construcții,	Strategii, planuri de	Alte domenii		
29.01.2024	1/ extra	1	-	-	-	-	-	-	1	1	
25.03.2024	2 / ordinară	10	2	2	2	2	1	1	-	10	
14.06.2024	3/ ordinară	8	4	-	-	3	1	-	-	8	
29.07.2024	4 / extra	6	1	-	2	2	1	-	-	6	
09.08.2024	5 /extra	1	1	-	-	-	-	-	-	1	
25.11.2024	6 /ordinară	9	3	-	-	5	-	1	-	9	
12.12.2024	7 / ordinară	7 ?	5	-	-	1	-	1	-	7	
TOTAL GENERAL :	7	42	16	2	4	13	3	3	1	42	

Secretara Consiliului local

Svetlana MITROFAN

Tabelul 2

Examinarea problemelor în ședințele Consiliului local Grozești

Raport comparativ : anii 2020-2023

	2021	2022	2023	2024
Ședințe ale Consiliului local	6	4	7	7
Întrebări incluse în ordinea de zi	49	44	41	42
Decizii aprobate	49	44	41	41
Decizii excluse din ordinea de zi	0	0	0	
Decizii neadoptate	0	0	0	1
Întrebări incluse în ordinea de zi ca informații	3		1	

Secretara Consiliului local

Svetlana MITROFAN

Tabelul 3

Acte administrative emise de autoritatea executivă Grozești

Raport comparativ : anii 2020 - 2023

Actele administrative	Anul			
	2021	2022	2023	2024
Dispoziții normative și individuale	46	39	34	53
Dispoziții de personal	89	135	104	124
TOTAL	126	174	138	

Secretara Consiliului local

Svetlana MITROFAN

Raport anual privind transparența decizională aferent anului 2024

<i>INDICATORI</i>	<i>RASPUNS</i>
A. Procesul de elaborare a actelor normative	
1. Numărul proiectelor de acte normative adoptate în anul 2024	41
2. Numărul proiectelor de acte normative care au fost anunțate în mod public	42
Dintre acestea, au fost anunțate în mod public:	
a. pe site-ul primăriei	42
b. prin afisare la sediul primăriei	18
c. prin mass-media	-
3. Numărul de cereri primite pentru furnizarea de informații referitoare la proiecte de acte normative	2
Din care, solicitate de:	
a. persoane fizice	2
b. asociații de afaceri sau alte asociații legal constituite	-
4. Numărul proiectelor transmise persoanelor fizice care au depus o cerere pentru primirea informațiilor referitoare la proiectul de act normativ	2
5. Numărul proiectelor transmise asociațiilor de afaceri și altor asociații legal constituite	-
6. Numărul persoanelor responsabile pentru relația cu societatea civilă care au fost desemnate	1
7. Numărul total al recomandărilor primite	-
8. Numărul total al recomandărilor incluse în proiectele de acte normative	-
9. Numărul întâlnirilor organizate la cererea asociațiilor legal constituite	-
10. Numărul proiectelor de acte normative adoptate în anul 2024 fără a fi obligatorie dezbaterea publică a acestora (au fost adoptate în procedura de urgență sau conțin informații care le exceptează de la aplicarea Legii nr. 239 / 2008, conform art. 14)	5
B. Procesul de luare a deciziilor	
1. Numărul total al ședințelor publice	7
2. Numărul ședințelor publice anunțate prin:	
a. afișare la sediul primăriei	7

b. publicare pe site-ul primăriei	7
c. mass-media	-
3. Numărul estimat al persoanelor care au participat efectiv la ședințele publice (<i>exclusiv funcționarii</i>)	Între 1 - 2 pers./șed.
4. Numărul ședințelor publice desfășurate în prezența mass-media	-
5. Numărul total al observațiilor și recomandărilor exprimate în cadrul ședințelor publice	4
6. Numărul total al recomandărilor incluse în deciziile luate	1
7. Numărul ședințelor care nu au fost publice, cu motivația restricționării accesului:	
a. informații exceptate	-
b. vot secret	-
c. alte motive (care ?)	-
8. Numărul total al proceselor verbale a ședințelor publice	7
9. Numărul proceselor verbale făcute publice	7
C. Cazurile în care autoritatea publică a fost acționată în justiție	
1. Numărul acțiunilor în justiție pentru nerespectarea prevederilor legii privind transparența decizională intentate administrației publice:	
a. rezolvate favorabil reclamantului	-
b. rezolvate favorabil instituției	-
c. în curs de soluționare	-

D. Afișare standardizată

1	Precizați dacă pe site-ul administrației publice există secțiunea Transparența decizională (da sau nu)	Da
2	Precizați dacă în secțiunea Transparența decizională pe site-ul autorității/instituției se regăsesc toate informațiile și documentele prevăzute de Legea nr. 239 /2008	Pe site-ul instituției, în secțiunea " Transparența decizională " este publicat : ◆ Regulile interne de organizare a procedurilor de asigurare a transparenței în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor ;

		<ul style="list-style-type: none"> ◆ Programul de elaborare a proiectelor deciziilor supuse consultărilor publice în anul 2024 ; ◆ Proiectele de Decizii ; ◆ Lista persoanelor invitate la consultări publice ; ◆ Legea nr. 239 /2008 privind transparența în procesul decizional.
--	--	--

E. Aprecierea activității

1	Evaluati activitatea proprie: satisfăcătoare / bună / foarte bună	Bună
2	Evaluati resursele disponibile	Bune
3	Evaluati colaborarea cu direcțiile de specialitate	Bună

F. Evaluarea proprie a parteneriatului cu cetățenii și asociațiile legal constituite

1	Evaluati parteneriatul cu cetățenii și asociațiile legal constituite: satisfăcătoare / bună / foarte bună	bună
2	Dificultățile întâmpinate în procesul de organizare a consultării publice	Nu au fost
3	Punctele considerate necesar a fi îmbunătățite la nivelul autorității / instituției pentru creșterea eficienței consultării publice	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Consultarea părților interesate în etapele de pregătire a actelor normative; ▪ Explicarea permanentă cetățenilor privind necesitatea ,

		<p>importanța și dreptul lor de implicare activă și responsabilă în procesul decizional la toate etapele lui ;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Raportarea cât mai corectă și pertinentă a cetățenilor la proiectele supuse dezbaterilor; ▪ Completarea la zi a Bazei de date a ONG-urilor, agenților economici , a persoanelor interesate de consultarea publică.
4	Măsurile luate pentru îmbunătățirea procesului de consultare publică	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Preocuparea permanentă pentru afișarea în timp util a materialelor pe site și pentru aducerea la cunoștința celor interesați a materialelor supuse consultării publice; ➤ Preocuparea permanentă pentru dovedirea eficacității procesului de consultare

		publică.
--	--	----------

Glosar de termeni:

• **Act normativ** = actul emis sau adoptat de o autoritate publică, cu aplicabilitate generală

• **Asociație legal constituită** = orice organizație civică, sindicală, patronală sau orice alt grup

asociativ de reprezentare civică

• **Procesul verbal** = documentul scris în care se consemnează în rezumat punctele de vedere

exprimate de participanți la o sesiune, precum și rezultatul dezbaterilor

• **Proiect de act normativ** = textul actului normativ înainte de adoptare

• **Recomandare** = orice punct de vedere, sugestie, propunere sau opinie, exprimată verbal

sau în scris, primită de către autoritățile publice de la orice persoană

interesată în procesul de luare a deciziilor și în procesul de elaborare a

actelor normative

• **Sesiune publică** = sesiune desfășurată în cadrul autorităților administrației publice și la care

are acces orice persoană interesată

Secretarul Consiliului local

Svetlana MITROFAN

NOTA INFORMATIVĂ

La proiectul de decizie nr. 7 / 6 din 12.12.2024 “ Cu privire la asigurarea transparenței decizionale în autoritățile administrației publice locale a satului Grozești “.

Denumirea autorului proiectului

Autorul proiectului de decizie este primarul satului și este elaborat de către secretara consiliului local Grozești .

Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de decizie:

Necesitatea de evaluare a capacității administrative a autorităților administrației publice locale a satului Grozești de asigurare a transparenței decizionale .

Scopul proiectului este de a asista autoritatea locală să-și evalueze în mod obiectiv, sistematic și calitativ propriile activități vizînd asigurarea transparenței decizionale .

Se propune atingerea unor obiective ce țin de corespunderea dintre activitățile purtate de către organele APL în localitate, atribuțiile și prerogativele stabilite prin efectul legii și prin alte recomandări normative și solicitările lansate de către populație față de APL. Aceasta ne va sugera măsura în care instituția își propune și are șanse reale pentru realizarea misiunii și obiectivelor prestabilite. În același timp, prin analiza funcțională se urmărește măsura în care structura organizatorică a instituției corespunde logic cerințelor stabilite la îndeplinirea acestor funcții.

Transparența decizională înseamnă ca procesul de luare a deciziilor să fie deschis și accesibil publicului, permițînd cetățenilor să fie informați și să participe activ în procesul democratic.

Conformitatea proiectului cu actele normative și legislative în vigoare

Proiectul de decizie respecta prevederile actelor normative si legislative actuale si este elaborate în vederea implementarii Legii nr. 239 din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional și Legii nr. 100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative.

Principalele prevederi, evidențiere a elementelor noi

Legile care reglementeaza domeniul vizat: Legea nr. 435-XVI privind descentralizarea administrative, Legea nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006 privind administratia publica locala

Prin analiza prezentată APL își propune să evalueze capacitățile administrative a autorităților administrației publice locale a satului Grozești privind asigurarea transparenței decizionale

Fundamentare a economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementărilor necesită cheltuieli financiare și de altă natură.

Implementarea prezentului proiect nu necesită alocarea de surse financiare .

Modul de încorporare a actului în cadrul normativ

Proiectul de decizie a fost elaborat în conformitate cu Legea nr.436-XVI din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală

Proiectul este ajustat și la actele normative elaborate de APL Grozești, cum ar fi, Regulile interne de organizare a procedurilor de asigurare a transparenței în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor Consiliului local Grozești prin Decizia nr. 3 / 9 din 22 aprilie 2016 și Planul de dezvoltare a capacității administrative a autorităților administrației publice locale a satului Grozești pentru perioada 2021– 2026 prin Decizia Nr.1 / 4 din 23.03.2021.

Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederii Legii nr. 239 din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional și Legii nr. 100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative, anunțul cu privire la inițierea elaborării proiectului deciziei precum și anunțul cu privire la consultări publice inclusiv și proiectul de decizie cu toate anexele și explicațiile de rigoare au fost plasate pe pagina **WEB : grozesti.sat.md**.

Proiectul de decizie se prezintă comisiilor de specialitate pentru avizare pentru a se propune Consiliului local pentru examinare și adoptare în ședință.

Constatările expertizei anticorupție

Proiectul a fost precedat de identificarea normelor care ar favoriza corupția

Faptele de corupție care sunt caracteristice procesului de asigurare a transparenței decizionale în autoritățile administrației publice locale sunt diverse și pot include, dar nu se limitează la:

- **Încălcarea procedurilor de achiziție publică:** Aceasta poate include acceptarea de mită sau favoruri în schimbul atribuirii unui contract sau alocării unor fonduri.
- **Încălcarea procedurilor de licitație:** Aceasta poate include acceptarea de mită sau favoruri în schimbul atribuirii unui contract sau alocării unor fonduri.
- **Încălcarea procedurilor de reglementare:** Aceasta poate include acceptarea de mită sau favoruri în schimbul eliberării unor permise sau aprobări.
- **Încălcarea procedurilor de raportare:** Aceasta poate include falsificarea documentelor sau a rapoartelor pentru a ascunde activitățile ilegale sau pentru a obține beneficii personale.

Autorul a constatat că nu s-au depistat eventuale fapte de corupție care sunt caracteristice procesului de asigurare a transparenței decizionale în APL Grozești . Astfel, Proiectul de decizie nu prezintă elemente de corupție .

Constatările expertizei juridice

Proiectul de decizie corespunde normelor legale.

Proiectul va avea un impact semnificativ în respectarea legislației în vigoare și exercitarea competențelor APL Grozești în reglementarea procesului administrativ.

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

la proiectul de Decizie nr. 7/6 din 12.12.2024 “ Cu privire la asigurarea transparenței decizionale în autoritățile administrației publice locale a satului Grozești “.

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de elaboratorul proiectului deciziei – secretara consiliului local în baza Legii nr.100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

Autor al proiectului de act normativ este Svetlana Mitrofan, secretarul consiliului local. Categoria actului normativ propus este Decizie de consiliul local, ceea ce corespunde art.112 din Constituție, art.18 din Legea cu privire la actele normative nr.100 din 22.12.2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Potrivit art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional „etapele asigurării I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt: a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei; b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia; c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate; d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii; e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate.”. Totodată, art.10 din Legea nr.239/2008 stabilește expres că „(1) Autoritatea publică asigură accesul la proiectele de decizii și la materialele aferente acestora prin publicarea obligatorie a lor pe pagina web oficială a autorității publice, prin asigurarea accesului la sediul autorității, precum și prin expediere prin poștă sau prin alte mijloace disponibile, la solicitarea persoanei interesate. (2)

Proiectul de decizie și materialele aferente acestuia se plasează pe panoul informativ a autorității publice cel puțin pentru perioada recepționării și examinării recomandărilor.” În vederea respectării rigorilor privind transparența decizională, autorul proiectului a anunțat despre inițierea elaborării deciziei prin intermediul plasării pe panoul informative. De

asemenea, anunțul privind organizarea consultărilor publice, textul proiectului și nota informativă la acesta se regăsesc plasate pe panou, cu respectarea cerințelor de conținut, inclusiv cu respectarea termenului limită de 10 zile lucrătoare pentru prezentarea propunerilor. În urma analizei proiectului prenotat, constatăm că promovarea acestuia se realizează cu respectarea rigorilor impuse de Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative: **Scopul proiectului este de a asista autoritatea locală să-și evalueze în mod obiectiv, sistematic și calitativ propriile activități vizînd asigurarea transparenței decizionale .**

Analizînd proiectul, constatăm că scopul declarat de autor în nota informativă corespunde prevederilor acestuia.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Textul proiectului, prevede aprobarea raportului de evaluare și corespunderea dintre activitățile purtate de către APL în localitate, atribuțiile și prerogativele stabilite prin efectul legii și prin alte recomandări normative și solicitările lansate de către populație față de APL.

Așadar, constatăm că promovarea proiectului se realizează cu respectarea interesului public.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.21 din Legea nr.100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative: Proiectul unui act normativ se elaborează în cîteva etape consecutive, după cum urmează:

- a) desemnarea persoanei responsabile sau, după caz, formarea grupului de lucru care va elabora proiectul, precum și asigurarea suportului tehnic, organizatoric și financiar al procesului de elaborare;
- b) determinarea categoriei, conceptului și stabilirea structurii actului normativ;
- c) elaborarea versiunii inițiale a proiectului și întocmirea notei informative;
- d) întocmirea tabelului de concordanță, în cazul în care prin proiectul actului normativ se urmărește armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;
- e) consultarea publică, avizarea proiectului actului normativ de către autoritățile a căror competență are tangență directă sau indirectă cu obiectul de reglementare a proiectului actului normativ, efectuarea expertizelor, inclusiv expertiza anticorupție, expertiza juridică și, după caz, expertiza de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene și expertiza grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător;
- f) întocmirea sintezei obiectivelor și propunerilor autorităților publice și, după caz, a sintezei recomandărilor reprezentanților societății civile;
- g) elaborarea versiunii finale a proiectului de act normativ.

(2) Procedura și termenele privind elaborarea, avizarea, efectuarea expertizelor și

definitivarea proiectelor actelor normative, care sînt prezentate spre examinare Guvernului, sînt stabilite de către Guvern.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conţină „e) fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare  i de altă natură”.

Potrivit notei informative: „Implementarea prevederilor din proiect nu necesită alocarea unor mijloace financiare suplimentare de la bugetul de stat.”

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative „textul proiectului de act normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...] (2) Se expune în limbă simplă, clară  i concisă; [...] (3) Se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă r sp ndire; [...] (4) Se utilizează, pe c t este posibil, noţiuni monosemantice, [...] (5) Termenii de specialitate pot fi utilizaţi numai dacă sunt consacraţi în domeniul de activitate la care se referă reglementarea; [...] (6)  n limbajul normativ aceleaşi noţiuni se exprimă numai prin aceiaşi termeni.” (7) Dacă o noţiune sau un termen nu este consacrat sau poate avea înţelesuri diferite, semnificaţia acestuia în context se stabileşte prin actul normativ ce le instituie; [...]”. Textul proiectului corespunde tehnicii legislative  i normative, regulilor limbajului  i expresiei juridice.

II.2. Coerenţa legislativă a proiectului

Textul proiectului nu conţine conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte legislative sau normative în vigoare. Cu toate acestea, în partea ce ţine de forma angajamentului mandatarului faţă de client a fost identificat un conflict intern de norme, fapt care va duce la aplicarea discreţionară a prevederilor respective. Pentru detalii a se vedea pct.1 de la compartimentul III al prezentului Raport de expertiză anticorupţie.

II.3. Activitatea agenţilor publici  i a entităţilor publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului reglementează activitatea mandatarilor autorizaţi în domeniul proprietăţii intelectuale şi stabileşte anumite reguli de conduită profesională, înglobate în Codul de etică  i conduită al mandatarilor autorizaţi în proprietatea intelectuală.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului.

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituţia Republicii Moldova, Declaraţia Universală a Drepturilor Omului  i Convenţia Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Proiectul deciziei “ Cu privire la asigurarea transparenței decizionale în autoritățile administrației publice locale a satului Grozești “ , potrivit autorului, are drept finalitate conjugarea eforturilor tuturor factorilor implicați în procesul decizional să asigure transparența acestui proces.

Proiectul este unul în interes public.

Recomandăm autorului examinarea minuțioasă a normelor prin prisma pertinentei autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului , dar și a impactului transparenței procesului decizional la eliminarea caracterului coruptibil .

Ca urmare a analizei riscurilor de corupere a procesului de asigurare a transparenței decizionale în autoritățile administrației publice locale a satului Grozești , se recomandă factorilor implicați din APL Grozești respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional și cel de elaborare a actelor administrative.

Secretara Consiliului local

Svetlana MITROFAN